

1904-2004 ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ - ΔΙΓΛΩΣΣΟΙ ΑΛΛΟΓΛΩΣΣΟΙ 'ΕΛΛΗΝΕΣ'. ΙΧΝΗΛΑΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΤΗΝ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ

(συνέχεια από προηγούμενο φύλλο του Dr Αχιλλέα Λαζάρου, γνωστού Βαλκανολόγου- Ρωμολόγου)

Οι Έλληνες της Ευρώπης και η μαρτυρία του Ιωάννου Λυδού

Κάτω του Δουνάβεως οι Έλληνες, αν και υπερείχαν δημογραφικά των άλλων κατοίκων της βυζαντινής περιφέρειας Ευρώπη, δηλαδή των Βαλκανίων, σύμφωνα με την μαρτυρία του Ιωάννου Λυδού(66),ο οποίος είχε ιδίαν αντίληψη της εθνολογικής και γλωσσικής καταστάσεως ως διοικητής της περιοχής και εύκολη πρόσβαση στα κρατικά αρχεία και τις βιβλιοθήκες της πρωτεύουσας της αυτοκρατορίας ως καθηγητής του Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως, εκλατινίσθηκαν. Ο Ρουμάνος ακαδημαϊκός R.Vulpe(67) σχολιάζοντας συγγραφή του ομολόγου του V.Panvan επιμαρτυρεί αποδίδοντας τον εκλατινισμό των Ελλήνων στην ανάγκη επικοινωνίας(68),συναλλαγής και συνεργασίας τους με συνοίκους γείτονες αλλογενείς, που αλλογλώσσησαν και δέχθηκαν ως γλωσσικό όργανο την λατινική, εγκαταλείποντας τις άνευ γραφής γλώσσες τους, θρακική, δακική, φρυγική, γετική...Πρόσθετο κίνητρο εκλατινισμού Ελλήνων υπήρξε η κτήση του δικαιώματος του Ρωμαίου πολίτου(66). Οι δε πηγές τους εμφανίζουν ενωρίς ως Ρωμαίους, ενώ κατά τα λοιπά παραμένουν Έλληνες. Σχετικά ο ακαδημαϊκός D. M. Phippiti παρατηρεί: «Ο εκρωματισμός της άρχουσας τάξεως συντελείται στις πόλεις μάλλον απότομα και λαμβάνοντας υπ'όψη τις επιγραφικές μαρτυρίες ελάχιστα επέδρασε στην αλλαγή του τρόπου ζωής των κατοίκων ή των ελληνικών ηθών, εθίμων και παραδόσεων (70), δηλωτικών πάντοτε της ελληνικής καταγωγής των φορέων τους.

Έλληνες το γένος οι Βλάχοι

Ο εκλατινισμός Ελλήνων διαπιστώνεται και στον ελλαδικό χώρο με τη μελέτη των λατινικών επιγραφών Ηπείρου, Μακεδονίας, Θεσσαλίας (71). Την έναρξη του εντοπίζει στη Βόρειο Ήπειρο ο Ρουμάνος καθηγητής των Πανεπιστημίων Βουκουρεστίου Bochum Cicerone Roghirc (72). Πρωτύτερα ο ίδιος είχε αποδείξει και την ελληνικότητα του εθνολογικού και γλωσσικού υποστρώματος του προμνημονευμένου ελλαδικού χώρου με βραχεία μελέτη (73), ειδικά δε της Μακεδονίας με τη διδακτορική διατριβή του(74),εκπονημένη και εγκεκριμένη στο Πανεπιστήμιο Λέβινγκραντ-Αγίας Πετρούπολεως. Επίσης με βάση τα λατινικά προέλευσης τοπωνύμια Θεσσαλίας-Μακεδονίας τονίζει ότι οι λατινόφωνοι, οι μεταγενέστερα αποκαλούμενοι Βλάχοι αλλά αυτοαποκαλούμενοι Αρμάνοι, υφίστανται αδιάλειπτα στις ίδιες τοποθεσίες καθ'όλους τους αιώνες, υφίστανται(υπάρχουν) αδιάλειπτα στις ίδιες τοποθεσίες καθ'όλους τους αιώνες έως σήμερα. Διότι οι Έλληνες δεν έλαβαν ποτέ μέτρα απολατινοποίησης, ούτε μπορούσαν, κατά τον Roghirc(75),ούτε επθμούσαν όταν ακόμη, μερικές φορές συγκαιρινά, διατηρούν τα τρία εθωνύμιά τους, Έλληνες, Γραικοί, Ρωμαίοι-Ρωμιοί (76) και την περιλάλητη Ρωμανία. Έλληνες πάλι έχουν εισαγάγει πέραν του Δουνάβεως, στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, όπου δεν υπήρχε ενιαίο εθωνύμιο, το σημερινό όνομα Ρουμανία, με τον πρώτο «Ρουμάνο» ιστορικό, θεσσαλικής καταγωγής, Δανιήλ Φιλίππιδη.

Παράλληλα ο Λαρισαίος Κ. Μ. Κούμας, διδάκτωρ γερμανικών πανεπιστημίων και ανεπιτελλέλλον μέλος των Ακαδημιών Βερολίνου και Μονάχου, με γερές ρωμανικές και βαλκανολογικές σπουδές, ο πρώτος Νεοέλληνας ιστορικός, στον 12ο τόμο της συγγραφής του 'Ιστορία των ανθρωπίνων πράξεων', διακηρύσσει ότι οι Βλάχοι είναι Έλληνες το γένος». Επιπρόσθετα διευκρινίζει: «Συμπεριφέρονται [οι Βλάχοι] αδελφικώς με τους Γραικούς και δεν δείχνουν ούτε εκείνοι ούτε ούτοι καμμίαν εθνικήν διαφοράν προς αλλήλους, καθώς τώντι είναι αμφότεροι οι λαοί μιας πατρίδας τέκνα, και των αυτών προγόνων απόγονοι» (79).

Κατά την καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ελευθερία Ι. Νικολαΐδου, τις θέσεις του Κούμα για την ελληνικότητα των Βλάχων, «υποστηρίζει σθεναρά, κι ο Απ. Ε. Βακαλόπουλος, 'Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, τ.1, Θεσσαλονίκη 1974, β εκδ. σ.35 κ. εξ. και επιβεβαιώνει με σοβαρά επιχειρήματα ο Λαζάρου, η Αρωμουνική, ο.π. σ. 91-114 και η Μαρία Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου, Συμβολή στην έρευνα για την εθνολογική κατάσταση της Μακεδονίας πριν τους βαλκανικούς πολέμους, Δωδώνη, τευχ.Α.τ.20 (1991),σ.351»(80). Ο καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Βακαλόπουλος, ο οποίος στο πολύτομο ιστορικό έργο του αναφέρεται και στην εξαιρετική μαρτυρία του Ιωάννου Λυδού, επανέρχεται με βραχύτατο δημοσίευμα, επιγραφικά ευγλωττότατο: «Ο γλωσσικός εκλατινισμός των κατοίκων της Ηπειρωτικής Ελλάδας». Υπενθυμίζει δε ότι «την άποψη του εκλατινισμού των εντόπιων ελληνικών πληθυσμών τη διατύπωσε πριν από 150 χρόνια κιόλας ο πρώτος Νεοέλληνας ιστορικός, ο Κωνστ. Κούμας(1777-1836) με πολύ απλούς και πειστικούς συλλογισμούς, αλλά το έργο του δεν μελετήθηκε έκτοτε συστηματικά και οι παρατηρήσεις του πέρασαν απαρατήρητες και ανεκμετάλλευτες»(81).

Ποικιλώνυμοι λαοί διάβηκαν τον Δούναβι και κάποιοι διέτρεξαν και όλη την ελληνική χερσόνησο, όπως οι Κοστοβώκοι(82), χωρίς να επιφέρουν αξιόλογες αλλαγές. Διότι ηγήθησαν και αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στις αφετηρίες τους ή να διασκορπιστούν στα βορειότερα ή και μακρύτερα, όπως προ αιώνων οι Γαλάτες. Των Γόθων σημαντική μνεία γίνεται στα παραμεθόρια της αυτοκρατορίας (83). Εκεί ασκήθηκε αντίθετα και ελληνική επίδραση, ακριβέστερα δε ελληνοχριστιανική (84).Ενδεικτικά μνημονεύεται ο Γούλφιλας ή Ούλφιλας (311;-381), ο οποίος παρά το ξενικό όνομα αποδείχθηκε Έλληνας (85)! Δρα και πέραν του Δουνάβεως πολύμορφα. Πρωτίστως αναπτύσσει ιεραποστολικό έργο. Κηρύσσει και γράφει στις τρεις γλώσσες, ελληνική, λατινική, γοθική. Μεταφράζει από την ελληνική στην γοθική γλώσσα την Ιερά Γραφή, γνωστή πλέον ως «Βίβλος Γοθική».Εκτός δε της θεολογικής σπουδαιότητας παρουσιάζει και εξιδιασμένο γλωσσολογικό ενδιαφέρον.. Διότι το φαινόμενο π.χ. της επιτάξεως του άρθρου (86), που σημειώνεται στις βαλτικές γλώσσες, καθώς και στην ρουμανική, βουλγαρική, σκοπιανή, αλβανική, στο λατινογενές, ρωμανικό ιδίωμα των Αρμάνων, Βλάχων της Ελλάδος, αλλά και στους Όμηρο και Ησίοδο, ενδέχεται να οφείλεται στον Έλληνα πολύγλωσσο δημιουργό της Γοθικής Βίβλου. Πάντως θεωρείται ως το αρχαιότερο κείμενο γοθικής γλώσσας, της οποίας ίχνη αναζητούνται και στην ρουμανική γραφή του Λιονταριού του Πειραιά, μνημείου, που για αιώνες έδωσε το όνομά του στο πρώτο λιμάνι της Ελλάδος, Πόρτο Λεόνε!